

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 07
071427

DOM
2019-08-26
Stockholm

Mål nr
B 7509-19

Sid 1 (13)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Södertörns tingsrätts dom den 12 juni 2019 i mål nr B 17289-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Karin Borg
Åklagarmyndigheten
Södertörns åklagarkammare i Stockholm

Motparter (Målsägande)

1. Dennis Eskelund
Vårstavägen 29 B
147 70 Grödinge

2. Dödsboet efter Mikael Koslowski
c/o Birgitta Eskelund
Vårstavägen 29 B
147 70 Grödinge

3. Jenny Nyberg
Kyrkvärdsvägen 26
147 62 Uttran

Målsägande 1–3 företrädta av åklagaren

Klagande (Tilltalad)

Bengt Brehammar, 19780824-0332
Frihetsberövande: Häktad
c/o Leppänen
Kyrkvärdsvägen 26
147 62 Uttran

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Rickard Johansson
Advokatfirman HUNDRA AB
Pipersgatan 12
112 24 Stockholm

SAKEN

Mord

Hovrättens domslut, se sidan 2.

Dok.Id 1520340

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 670 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 670 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten ändrar tingsrättens dom endast på så sätt att hovrätten bestämmer påföljden till fängelse i 14 år.
2. Det som tingsrätten har beslutat om beslag ska fortsätta att gälla.
3. Hovrätten fastställer tingsrättens beslut om sekretess.
4. Hovrätten beslutar att sekretessbestämmelsen i 35 kap. 13 § offentlighets- och sekretesslagen ska vara fortsatt tillämplig på de uppgifter om Bengt Brehammars hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, som har lagts fram vid den del av hovrättens huvudförhandling som har hållits inom stängda dörrar och finns i läkarintyg (tingsrättens aktbilaga 30; sekretess gäller dock inte för uppgifterna på s. 1), rättspsykiatriskt utlåtande (tingsrättens aktbilaga 117, sekretess gäller dock inte för uppgifterna på s. 1) och i bilagan till yttrande från Socialstyrelsen, Rättsliga rådet (hovrättens aktbilaga 37, sekretess gäller dock inte för de uppgifter som har tagits in i denna dom).

Hovrätten beslutar vidare att sekretessbestämmelserna i 21 kap. 1 § respektive 25 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen ska vara fortsatt tillämplig på bilderna av den avlidne Mikael Koslowski, vilka har lagts fram vid den del av hovrättens huvudförhandling som har hållits inom stängda dörrar (tingsrättens aktbilaga 62 samt s. 19 i tingsrättens aktbilaga 63).

5. Bengt Brehammar ska vara häktad till dess att domen vinner laga kraft i frågan om påföljd.
  6. Rickard Johansson tillerkänns ersättning av allmänna medel med, rätt räknat, 94 325 kr, varav 61 775 kr, avser arbete, 13 283 kr tidsspillan, 402 kr utlägg och 18 865 kr mervärdesskatt.
  7. Staten ska även slutligt stå för kostnaderna i hovrätten för den offentlige försvararen och för de tidigare målsägandebiträdena.
-

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Bengt Brehammar har yrkat att hovrätten ska frikänna honom från ansvar och som en konsekvens av det ogilla målsägandenas skadeståndsanspråk eller i vart fall rubricera gärningen som dråp och, oberoende av rubriceringen, istället för rättspsykiatrisk vård bestämma påföljden till fängelse i kortare tid än 14 år.

Åklagaren och målsägandena har motsatt sig att tingsrättens dom ändras, utom i fråga om påföljd där åklagaren, såsom hon slutligen bestämt sin talan, har yrkat att den ska bestämmas till fängelse. Åklagaren har vidare förklarat att hon bestrider att Bengt Brehammar har befunnit sig i en nödvärnssituation.

Bengt Brehammar har förklarat att han godtar tingsrättens bedömningar i skadeståndsdelen och att han är skadeståndsskyldig för det fall att han döms för mord eller dråp.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Hovrätten har tagit del av i huvudsak samma bevisning som tingsrätten. Bengt Brehammar har i hovrätten även åberopat viss ny skriftlig bevisning. Hovrätten har inhämtat ett yttrande från Socialstyrelsens råd för vissa rättsliga, sociala och medicinska frågor (Rättsliga rådet).

SKULDFRÅGAN

Bengt Brehammar har erkänt att han tillfogat Mikael Koslowski de skador som i enlighet med åklagarens gärningsbeskrivning har lett till att denne avlidit. Han har också uppgett att han insåg att Mikael Koslowski skulle kunna skadas så allvarligt av det våld han utsatte honom för att denne skulle kunna dö. Hans erkännande stöds av övrig utredning i målet. Utredningen har en sådan styrka och är så pass fullständig (robust) att det är ställt utom rimligt tvivel att Bengt Brehammar uppsåtligen har berövat Mikael Koslowski livet på det sätt som åklagaren har påstått.

Frågan blir då om Bengt Brehammar kan undgå ansvar på den grunden att han i enlighet med regleringen i 24 kap. brottsbalken har agerat i *nödvärn* – verkligt eller

inbillat – eller, för det fall han skulle anses ha gjort mer än vad som är medgivet enligt bestämmelserna om nödvärn, ändå kan vara fri från ansvar för att omständigheterna varit sådana att han svårligen kunde besinna sig (*nödvärnsexcess*). Om så skulle vara fallet ska åtalet ogillas.

Om någon framställer en invändning om nödvärn har åklagaren bevisbördan för att rätt till nödvärn inte funnits. Som tingsrätten har redogjort för krävs av åklagaren att hon förebringar så mycket bevisning att invändningen framstår som *obefogad*. Detta gäller inte endast i förhållande till frågan om rätten till nödvärn som sådan, utan också i förhållande till de närmare uppgifter som den tilltalade lämnar om beskaffenheten av det angrepp som han påstår sig ha varit utsatt för (se t.ex. NJA 2009 s. 234). Samma beviskrav, dvs. att invändningen ska framstå som obefogad, gäller vid prövningen av om omständigheterna vid gärningen varit sådana att den angripne svårligen kunnat besinna sig.

Rätt till nödvärn föreligger mot ett påbörjat eller överhängande brottsligt angrepp på person. Det finns inte några oberoende uppgifter om hur handgemänget mellan Bengt Brehammar och Mikael Koslowski inleddes. Bengt Brehammars berättelse om vad som hände framstår enligt hovrättens mening i många stycken som en efterhandskonstruktion som i flera delar inte är särskilt trolig i sig. Den är också i avgörande delar detaljfattig och inte särskilt levande. Bengt Brehammars påstående att han inte var maskerad är motbevisad genom Mats Linnerfors och Victor Gricius vittnesmål. Hans berättelse är därför också påvisat oriktig i ett centralt avseende. Detta gör att det finns anledning att tro att handgemänget inte inleddes på det sätt som Bengt Brehammar har uppgett.

Bengt Brehammar hade efter handgemänget två sårskador på höger sida av ryggen, vid skulderbladet.¹ Skadorna är förenliga med att han blivit huggen eller stucken i ryggen med en kniv. Stickskadorna har varit livshotande. Det kan hållas för visst att det var Mikael Koslowski som orsakade skadorna. Även om det som tingsrätten redovisat

---

¹ I såväl tingsrättens dom som i rättsintyget avseende Bengt Brehammar anges på några ställen att stickskadorna fanns på bröstskorgen. Detta är emellertid uppenbart oriktigt och hovrätten utgår ifrån att det rör sig om felskrivningar.

verkar troligt att skadorna uppkom när Mikael Koslowski värjde sig mot angrepp från Bengt Brehammar, kan det emellertid inte med tillräcklig grad av säkerhet uteslutas att det vid den konfrontation som skedde var Mikael Koslowski som inledde våldsanvändningen. Hovrätten instämmer därför i tingsrättens slutsats att utgångspunkten vid den fortsatta bedömningen ska vara att Bengt Brehammar varit utsatt för ett brottsligt angrepp och haft rätt till nödvärn.

En gärning som någon begår i nödvärn utgör brott endast om den med hänsyn till angreppets beskaffenhet, det angripnas betydelse och omständigheterna i övrigt är *uppenbart oförsvarlig*.

Bengt Brehammar har valt att använda dödligt våld för att försvara sig. Sådant våld kan vara tillåtet som nödvärnshandling. För att det använda våldet ska vara tillåtet krävs dels att den angripne befinner sig i ett så trängt läge att sådant våld inte klart avviker från vad som behövs för att avvärja angreppet, dels att det brottsliga angrepp som våldet avser att avvärja är direkt livshotande (NJA 2005 s. 237).

Hovrätten instämmer i tingsrättens bedömning att Bengt Brehammars våldsanvändning sett *enbart* utifrån kravet på att det inte får finnas ett uppenbart missförhållande mellan nödvärnshandlingen, det dödliga våldet, och den skada, Bengt Brehammars liv, som hotat genom angreppet, inte kan anses ha varit uppenbart oförsvarlig.

Frågan blir då om det använda våldet ändå måste anses ha varit uppenbart oförsvarligt därför att det *klart avviker* från vad som behövts för att avvärja angreppet. I förarbetena till nödvärnsbestämmelsen sägs att det i uttrycket ”uppenbart oförsvarligt” ligger att man bör räkna med en relativt bred marginal till förmån för den angripne vid bedömningen av om han hållit sig inom gränsen för nödvärnsrätten (NJA II 1962 s. 344 f.). Som tingsrätten har framhållit har dock Högsta domstolen i NJA 2005 s. 237 uttalat att det vid försvarlighetsbedömningen vid användande av dödligt våld måste ställas höga krav på att något alternativ för att avvärja angreppet inte funnits för att våldet inte ska anses vara uppenbart oförsvarligt.

Högsta domstolen har vidare i NJA 1995 s. 661 uttalat att det endast under speciella omständigheter kan godtas som en proportionerlig åtgärd att värja sig mot en angripare genom att avlossa skott mot honom med ett livsfarligt vapen. För att det ska vara berättigat att i förebyggande syfte vidta en så drastisk åtgärd krävs att angreppet i sig självt är livsfarligt och faran akut (se även RH 2008:90). I NJA 1990 s. 210 ansågs nödvärnshandlingen, knivvåld mot huvudet med en mycket skarp tapetkniv, vara uppenbart oförsvarlig, trots att den angripne enligt domstolen befann sig i ett mycket trängt läge och fruktade att när som helst bli utsatt för allvarlig misshandel av en grupp ungdomar som var fientligt inställda mot honom (han hade redan blivit misshandlad och använde knivvåldet när han senare på nytt blev angripen). Även i NJA 2009 s. 234 ansågs nödvärnshandlingen, slag med en hammare mot huvudet, som utdelats dels efter att den angripne med handen värjt sig mot ett angrepp med kniv och skadats, dels i ett senare skede när angriparen raglande återkom och den angripne fortfarande uppfattade att denne hade en kniv i handen, vara uppenbart oförsvarlig. Högsta domstolen uttalade bl.a. att det skulle ha varit möjligt att avvärja det senare angreppet, då angriparen var påverkad av de redan utdelade hammarslagen, med mindre ingripande våld.

Vid bedömningen av hur trängd Bengt Brehammars situation varit måste, som tingsrätten anført, beaktas förhållandena på platsen, inbegripet möjligheterna att ta sig därifrån och påkalla hjälp, och hans möjlighet att använda mindre grovt våld.

Av Bengt Brehammars berättelse framgår att han, när han väl hade fått fram yxan och kunde svinga den framför sig, genom yxans större räckvidd hade kontroll över situationen och till och med drev Mikael Koslowski framför sig, ner för grässlätten mot parkeringen. Även om Bengt Brehammar har uppgett att han uppfattade att Mikael Koslowski hade kvar kniven i handen och gjorde utfall mot honom har det efter detta inte varit fråga om att avvärja något direkt livsfarligt angrepp från denne. Bengt Brehammar hade istället för att gå till anfall med yxan mot huvudet t.ex. kunnat hugga eller slå mot andra delar av kroppen med yxan eller ta sig till det närbelägna trapphuset där han bodde och sätta sig i säkerhet. Det har således varit möjligt för Bengt Brehammar att avvärja vidare angrepp från Mikael Koslowski med mindre ingripande våld än att hugga honom med yxan i huvudet – som är uttryck för ett extremt våld och livsfarligt redan vid första hugget. Hovrätten instämmer på grund av det anförda i

tingsrättens slutsats att Bengt Brehammar har använt våld i en omfattning som varit uppenbart oförsvarlig.

Bengt Brehammar har alltså brukat mer våld än vad som är tillåtet enligt bestämmelserna om nödvärn. Som berörts ovan kan han ändå undgå ansvar om gärningen enligt bestämmelsen i 24 kap. 6 § brottsbalken likväl kan anses ursäktlig med hänsyn till att omständigheterna vid gärningen varit sådana att han *svårligen kunnat besinna sig*. Vid den bedömningen ska beaktas dels farans art och den tid som stått till förfogande för överväganden, dels den angripnes individuella egenskaper. Ansvarsfrihetsregeln är en s.k. subjektiv ansvarsfrihetsgrund. Detta innebär att domstolen ska bedöma möjligheten för just den som handlat, med hans eller hennes personliga egenskaper, att besinna sig i just den situation som rådde eller som den handlande uppfattade rådde. Huvudpunkterna blir då närmast graden av den angripnes rädsla och känsla av utsatthet och hans eller hennes tidsmässiga möjligheter att åstadkomma rätt motåtgärder, dvs. sådana som inte är uppenbart oförsvarliga. (Se Borgeke, Nödvärnsrätten vid allvarliga angrepp på person, JT 2009-10 s. 584.)

Hovrätten instämmer i tingsrättens bedömning att *händelseförloppet* inte har varit så snabbt att Bengt Brehammars handlande kan anses ursäktligt på den grunden att det skulle saknats tid för eftertanke. Det ligger i sakens natur att nödvärnssituationer typiskt sett kräver snabba ställningstaganden i pressade situationer. Även om utgångspunkten är att Bengt Brehammar blev angripen med kniv har han därefter, som berörts ovan, fått kontroll över situationen. Som tingsrätten framhållit har han också haft tid att göra ett flertal överväganden under händelseförloppet. Även om Bengt Brehammar skulle ha uppfattat situationen som mer akut än den faktiskt var kan hans belägenhet inte sägas på något avgörande sätt skilja sig ifrån vad som är normalt vid nödvärn.

Frågan blir under sådana förhållanden istället om Bengt Brehammar på grund av rädsla och chock befunnit sig i ett sådant *psykiskt tillstånd* att det inte kunde begäras av honom att han skulle handla rationellt och anpassa sitt handlande till vad som utgjort tillåtligt våld enligt bestämmelsen om nödvärn (jfr NJA 2009 s. 234).

Bengt Brehammar har haft en flerårig konflikt med Mikael Koslowski som har uppträtt störande i huset. Han har uppgett att han vid flera tillfällen har blivit hotad av Mikael Koslowski, som han beskrivit som ”en galen knarkare”. Han har varit stressad över hoten och rädd för att Mikael Koslowski skulle skada hans mor, och följde därför med henne ut när han visste att Mikael Koslowski var hemma. Konflikten synes ha upptagit en stor del av Bengt Brehammars tillvaro och föranlett långtgående åtgärder från hans sida, som att montera en GPS-sändare på Mikael Koslowskis bil för att kunna övervaka denna.

Som hovrätten berört ovan är Bengt Brehammars uppgifter om vad som utspelade sig på morgonen när gärningen ägde rum inte trovärdiga. Det kan hållas för visst att Bengt Brehammar, med sina kunskaper om Mikael Koslowskis rörelsemönster, insåg att han kunde stöta på denne när han vid den aktuella tidpunkten uppehöll sig mellan bostaden och parkeringen där Mikael Koslowskis bil var uppställd. Med hänsyn till att Bengt Brehammar var maskerad och utrustad med bl.a. en yxa (utan eggskydd) finns det också anledning att utgå ifrån att han i vart fall hade en viss beredskap för handgripligheter.

Det finns inte någon anledning att ifrågasätta att Bengt Brehammar blev rädd när han blev knivstucken och att skadan han därigenom fick kan ha påverkat honom. Samtidigt noterar hovrätten att polismannen Oskar Lundqvist, som övertog gripandet på platsen kort tid efter gärningen, uppgett bl.a. följande om Bengt Brehammars uppträdande och mående: Bengt Brehammar svarade nekande på frågan om han hade ont. Han klämde på Bengt Brehammars armar, ben och överkropp för att kontrollera om det fanns några skador, utan att han fick någon reaktion. Bengt Brehammar sade ingenting, utan var tyst och lugn. Han uppfattade detta som konstigt eftersom hans erfarenhet är att personer som grips för allvarliga våldsbrott är spända och inte avslappnade som Bengt Brehammar var. Han uppfattade det inte som att Bengt Brehammar var nära att bli medvetslös. Ambulanspersonal bedömde att Bengt Brehammar var stabil nog för att föras till arresten. På hans fråga om vilket personnummer Bengt Brehammar har svarade denne att han skulle ta det i förhör senare.

Sedan Bengt Brehammar hade fått fram yxan drev han enligt egen utsago Mikael Koslowski framför sig ned mot parkeringsplatsen. Han utdelade också som tingsrätten redovisat flera hugg med yxan mot huvudet. Han gjorde detta medvetet och har förklarat sitt agerande med att han var rädd för att svimma och för att Mikael Koslowski då skulle göra slut på honom. Bengt Brehammar har förklarat att han därför ansåg att det var en kamp på liv och död och att den bästa lösningen för honom var att slå ner eller ”neutralisera” Mikael Koslowski med yxan. Bengt Brehammar har också uppgett att han hade ”tunnelseende” och var andfådd.

Efter att Bengt Brehammar hade fått fram yxan var situationen inte akut. I vart fall efter att han träffat Mikael Koslowski med något hugg och denne vek ifrån honom kan han heller inte rimligen ha uppfattat situationen som sådan. Trots det och trots att han haft andra möjligheter, som att ta sig till sitt närbelägna trapphus, valde Bengt Brehammar ändå att fortsätta sitt angrepp med yxan och kontrollerat och målmedvetet tillfoga den efterhand allt mer orkeslöse Mikael Koslowski det ena yxhugget efter det andra i huvudet.

Det är tydligt att Bengt Brehammar gravt har överreagerat på och inte kunnat hantera situationen med Mikael Koslowskis hot och störningar på ett rationellt sätt. Även om hovrätten, som utvecklas nedan, inte bedömer att Bengt Brehammar led av en allvarlig psykisk störning vid gärningstillfället, finns det ändå utifrån vad som framkommit om hans person i de olika yttranden som domstolarna har inhämtat grund för att anta att han kan ha uppfattat hotet från Mikael Koslowski som allvarligare än vad det var. Vid gärningstillfället kan detta dessutom antas ha förstärkts av att Bengt Brehammar blev knivstucken. Det bör därför finnas en större marginal än annars till hans fördel vid bedömningen av som kunde begäras av honom i den aktuella situationen.

Utifrån vad som framkommit om Bengt Brehammar agerade vid gärningstillfället finns det dock inte hållpunkter för att han varit så chockad eller panikslagen att han inte kunde tänka rationellt. Vittnesuppgifterna ger inte heller stöd för att han var på väg att svimma, var förvirrad eller skärrad. Hovrätten kan inte heller i övrigt se att det framkommit något som ger ett konkret stöd för att Bengt Brehammars individuella egenskaper i allmänhet eller hans sinnestillstånd vid gärningen på något avgörande sätt

skulle ha påverkat hans förmåga att kunna göra rationella överväganden eller annars kontrollera sitt handlande som han såvitt framkommit varit fullt medveten om.

En samlad bedömning leder mot denna bakgrund till slutsatsen att Bengt Brehammar vid gärningstillfället inte befann sig i ett sådant psykiskt tillstånd att det kan anses ursäktligt att han inte förmått begränsa sin våldsanvändning till vad som är tillåtet våld enligt bestämmelsen om nödvärn. Bengt Brehammar kan därför, som också tingsrätten funnit, inte heller gå fri från ansvar för den åtalade gärningen med stöd av 24 kap. 6 § brottsbalken.

Eftersom gärningen inte är fri från ansvar ska Bengt Brehammar dömas för att uppsåtligt ha dödat Mikael Koslowski. På av tingsrätten anförda skäl är gärningen att bedöma som mord.

PÅFÖLJDSFRÅGAN

Avgörande för påföljdsbestämningen är om Bengt Brehammar har begått brottet under påverkan av en allvarlig psykisk störning och om han i dag lider av en sådan störning.

Den rättspsykiatriska undersökningen har som tingsrätten redovisat utmynnat i bedömningen att Bengt Brehammar begått gärningen under påverkan av en allvarlig psykisk störning och att han fortfarande led av en sådan störning vid undersökningstillfället. Enligt det rättspsykiatriska utlåtandet uppfyller han kriterierna för en allvarlig psykisk störning i form av ett misstänkt vanföreställningssyndrom. Det anges att diagnosen var preliminär och skulle kunna omprövas efter en längre observationstid.

Av det yttrande som hovrätten har inhämtat från Rättsliga rådet framgår att rådet anser att Bengt Brehammar såväl vid gärningen som vid undersökningstillfället var påverkad av ett personlighetssyndrom med autistiska drag, vilket *inte* är en allvarlig psykisk störning. Den fristående expert som rådet har inhämtat ett yttrande från har dock gjort bedömningen att Bengt Brehammar vid tiden för själva gärningen var i ett reaktivt psykotiskt tillstånd och begått gärningen under påverkan av en allvarlig psykisk störning.

Det är domstolen som skall bedöma om det finns behov av rättspsykiatrisk vård. Utrymmet för domstolens prövning är emellertid begränsat (se NJA 1998 s. 162). Domstolen måste fästa stort avseende vid innehållet i ett utlåtande över en rättspsykiatrisk undersökning som har företagits i målet. Har domstolen inhämtat ett yttrande från Rättsliga rådet över en utförd rättspsykiatrisk undersökning och detta avviker från undersökningsläkarens utlåtande, bör styrelsens yttrande i allmänhet vara att anse som det mera tillförlitliga. Domstolen får dock inte undandra sig att jämföra och bedöma utlåtandena. Ibland kan det finnas olika meningar företrädna i sådana utlåtanden och yttranden, och domstolen får då pröva dessa mot varandra. Det som domstolen måste göra är att pröva utredningen och komma fram till om den anser att *övervägande skäl* talar för att det är fråga om en psykisk störning som är allvarlig. Det är alltså fråga om en överviktsprincip som skall tillämpas. (Se NJA 2004 s. 702.)

Vad domstolen har att göra är alltså att pröva den utredning som framlagts och söka bilda sig en egen uppfattning på grundval av detta material. Det ligger i sakens natur att den bedömning som domstolen sålunda skall göra oftast blir enklare när det gäller situationen vid målets avgörande än när man skall avgöra hur det psykiska tillståndet var vid brottets begående och hur detta tillstånd kan ha påverkat gärningen. Vid bedömningen av det psykiska tillståndet när brottet begicks kan de yttre omständigheterna vid brottstillfället, t.ex. hur gärningsmannen uppträtt, ha betydelse vid sidan av utredningen om det inre tillståndet hos förövaren. (Se NJA 2004 s. 702.)

Hovrätten har utifrån den utredning som finns i målet inte anledning att betvivla den diagnos som såväl Rättsliga rådet som dess expert har kommit fram till, nämligen att Bengt Brehammar var och är påverkad av personlighetssyndrom med autistiska drag. Även den undersökande läkaren har angett att ett autismliknande tillstånd bör övervägas. En sådan diagnos är som Rättsliga rådet angett inte så allvarlig att den bör bedömas som en allvarlig psykisk störning i lagens mening (jfr prop. 1990/91:58 s. 86 f. och s. 453). Hovrätten noterar i detta sammanhang också att Bengt Brehammar under hela den tid som gått sedan gärningen inte uppvisat några psykotiska symtom trots att han hela tiden varit omedicinerad. Av det anförda följer att övervägande skäl talar för att Bengt Brehammar inte lider av en allvarlig psykisk störning i dagsläget.

Hur det var vid gärningstillfället är svårare att uttala sig om. Rättsliga rådets expert har bedömt att Bengt Brehammar då hade insjuknat i ett kortvarigt reaktivt psykotiskt tillstånd, vilket anges inte vara ovanligt vid autistiska besvär när verkligheten blir för svårhanterlig. En sådan psykos är enligt henne, under den tidsperiod den föreligger, att bedöma som en allvarlig psykisk störning. Rättsliga rådet delar för sin del inte den bedömningen och menar att det psykotiska tillståndet som skulle förelegat vid gärningstillfället inte kan motsvaras av begreppet allvarlig psykisk störning. Rättsliga rådet har inte närmare utvecklat sin slutsats.

Även om det för hovrätten inte framstår som helt övertygande att Bengt Brehammar verkligen var i ett kortvarigt reaktivt psykotiskt tillstånd vid gärningen får detta godtas. Enligt hovrättens mening måste Rättsliga rådets uppfattning väga tungt vid bedömningen av om detta tillstånd varit en allvarlig psykisk störning. Vid en samlad bedömning anser hovrätten att övervägande skäl talar för att Bengt Brehammar inte heller har begått gärningen under påverkan av en allvarlig psykisk störning.

Mot bakgrund av det anförda finns det inte förutsättningar att överlämna Bengt Brehammar till rättspsykiatrisk vård och därför inte något hinder mot att döma honom till fängelse. Någon annan påföljd än fängelse kan inte heller komma ifråga i denna situation. Åklagaren har, för det fall hovrätten inte anser att Bengt Brehammars invändning om att han befann sig i en nödvärnssituation är motbevisad, godtagit att straffvärdet, som tingsrätten kommit fram till, motsvarar fängelse i 14 år. Hovrätten gör inte någon annan bedömning av straffvärdet. Vid straffmätningen finns det inte några skäl att avvika från straffvärdet. Tingsrättens dom ska därför ändras och påföljden bestämmas till fängelse i 14 år.

ÖVRIGA FRÅGOR

Vid den utgång som målet har fått i skuld har Bengt Brehammar medgett skadeståndsskyldighet. Om beloppen råder inte tvist.

Det finns risk för att Bengt Brehammar avviker eller på annat sätt undandrar sig straffverkställighet. För mord är inte föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år och det är inte uppenbart att skäl till häktning saknas. Bengt Brehammar ska därför vara häktad till dess att domen vinner laga kraft i frågan om påföljd.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2019-09-23

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Cecilia Bergman, hovrättsrådet Christer Lundh, referent, tf. hovrättsassessorn Christine Stridsberg samt nämndemännen Siv Enström och Lennart Svensson.

Avräkningsunderlag: Se bilaga C

SÖDERTÖRNS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM
2019-06-12
meddelad i
Huddinge

Mål nr: B 17289-18

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Tilltalad

Bengt Brehammar, 19780824-0332
Frihetsberövande: Häktad
f.n. Häktet Huddinge

Offentlig försvarare:

Advokat Rickard Johansson
Advokatfirman HUNDRA AB
Pipersgatan 12
112 24 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagare Rasmus Öman
Åklagarmyndigheten
Södertörns åklagarkammare i Stockholm
Box 1123
141 23 Huddinge

Målsägande

1. Dennis Eskelund
Vårstavägen 29 B Lgh 1002
147 70 Grödinge

Målsägandebiträde:

Advokat Charlotte Frisack Brodin
Advokatfirman Barnjuristen Sverige AB
Hjärnegatan 3
112 29 Stockholm

2. Dödsboet efter Mikael Koslowski

Målsägandebiträde:

Advokat Charlotte Frisack Brodin
Advokatfirman Barnjuristen Sverige AB
Hjärnegatan 3
112 29 Stockholm

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
141 84 Huddinge	Björnkullavägen 5 A	08-561 660 10		måndag - fredag
		E-post: sodertorns.tingsratt.avdelning1@dom.se		08:30-16:00
		www.sodertornstingsratt.domstol.se		

3. Jenny Nyberg
Kyrkvårdsvägen 26 Lgh 1202
147 62 Uttran

Målsägandebiträde:
Advokat Silvia Ingolfsson Åkermark
Brottsbyrån Advokaterna Åkermark &
Lodin AB
Parmmätargatan 7
112 24 Stockholm

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Mord, 3 kap 1 § brottsbalken
2018-12-07

Påföljd m.m.

Den tilltalade ska överlämnas till rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning.

Lagrum som åberopas

30 kap 6 § brottsbalken

Skadestånd

1. Bengt Brehammar ska betala skadestånd till Dennis Eskelund med 60 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 7 december 2018 till dess betalning sker.
2. Bengt Brehammar ska betala skadestånd till Jenny Nyberg med 60 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 7 december 2018 till dess betalning sker.
3. Bengt Brehammar ska betala skadestånd till dödsboet efter Mikael Koslowski med 5 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 20 april 2019 till dess betalning sker.

Förverkande och beslag

1. I beslag tagen yxa med skydd, kniv med knivslida samt GPS:er förklaras förverkade. Beslagen ska bestå (Polismyndigheten Region Stockholm; beslagsliggare 2018-5000-BG127712 p.2, 2018-5000-BG127863 p. 6, 11 och 13, 2018-5000-BG135226 p.1, 2019-5000-BG860 p. 5-6).
2. Beslaget av kläder, beslagtaget hos Bengt Brehammar, ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska godset återlämnas (Polismyndigheten Region Stockholm, beslagsliggare 2018-5000-BG127718 p 1-17).

3. Beslaget av kniv, knivslida, clips och kläder, beslagtaget av Mikael Koslowski, ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska beslaget hävas (Polismyndigheten Region Stockholm, beslagsliggare 2018-5000-BG127863 p 1-3 och p. 10 samt 2018-5000-BG127869 p. 1, 4 och p. 13-16).

Häktning m.m.

Bengt Brehammar ska stanna kvar i häkte till dess domen i ansvarsdelen vinner laga kraft mot honom.

Sekretess

1. Sekretessen enligt 35 kap. 13 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortfarande gälla för uppgifterna beträffande Bengt Brehammars personliga omständigheter, läkarintyget enligt 7 § lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål m.m. och i det rättspsykiatriska utlåtandet, som tagits upp inom stängda dörrar.
2. Sekretessen enligt 25 kap. 1 § och 43 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för bilderna på den avlidne, aktbil 62 samt s. 19 av aktbil. 63, ska bestå i målet.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Rickard Johansson får ersättning av staten med 304 781 kr. Av beloppet avser 60 956 kr mervärdesskatt.
  2. Charlotte Frisack Brodin får ersättning av staten för arbete som målsägandebiträde med 146 161 kr. Av beloppet avser 29 232 kr mervärdesskatt.
  3. Silvia Ingolfssdottir Åkermark får ersättning av staten för arbete som målsägandebiträde med 148 405 kr. Av beloppet avser 29 681 kr mervärdesskatt.
  4. Staten ska stå för kostnaden för försvararen och målsägandebiträderna.
-

Innehåll

ÅKLAGARENS OCH MÅLSÄGANDENAS BEGÄRAN	5
BENGT BREHAMMARS INSTÄLLNING.....	6
FRIHETSBERÖVANDE	6
UTREDNINGEN.....	6
TINGSRÄTTENS BEDÖMNING	8
Utgångspunkter för tingsrättens bedömning.....	8
Bakgrund	10
De inblandades rörelser på morgonen den 7 december 2018	11
Närmare om det som orsakade Mikael Koslowskis död	12
Vittnenas närmare iakttagelser av våldet.....	13
Bengt Brehammars version av det som föregick dödandet av Mikael Koslowski	15
Har åklagaren lagt fram sådan bevisning att Bengt Brehammars invändning om nödvärnsrätt framstår som obefogad?	18
Har Bengt Brehammars nödvärnsrätt medfört att gärningen ska vara ansvarsfri?	20
Rubricering	22
PÅFÖLJD	23
Straffvärde	23
Påföljdsval	24
HÄKTNING	25
SKADESTÅND	25
ÖVRIGA FRÅGOR.....	26
HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR-01).....	27

ÅKLAGARENS OCH MÅLSÄGANDENAS BEGÄRAN

Åklagaren har begärt att Bengt Brehammar ska dömas för mord. Åklagaren har påstått att följande har hänt.

Bengt Brehammar har dödat Mikael Koslowski genom att hugga honom i huvudet och på armarna med en yxa. Det hände den 7 december 2018 vid Kyrkvärdsvägen, Botkyrka kommun. Våldet har orsakat flertalet sår på huvudet och armarna, delvis klyvning av överkäksbenet, skador på skallen och blödning i/vid hjärnan. Mikael Koslowski har avlidit på grund av yttre förblödning där blödningen i/vid hjärnan haft bidragande betydelse.

Bengt Brehammar begick gärningen med uppsåt.

Åklagaren har begärt att följande egendom ska förverkas.

- En yxa med skydd, en kniv med knivslida och GPS:er som omhändertagits från Bengt Brehammar.

Åklagaren har begärt att beslagen avseende följande egendom ska bestå tills domen vunnit laga kraft.

- Kläder som omhändertagits från Bengt Brehammar.
- En kniv, knivslida, clips och kläder som omhändertagits från Mikael Koslowski.

Målsägandena Dennis Eskelund (son till Mikael Koslowski) och Jenny Nyberg (Mikael Koslowskis partner) – som båda biträder åtalet – har begärt att Bengt Brehammar ska betala skadestånd till dem med 60 000 kr var för sveda och värk plus ränta enligt 6 § räntelagen från den 7 december 2018 tills betalning sker. Målsägandena har inte gjort något anspråk på Mikael Koslowskis i beslag tagna kläder.

Dödsboet efter Mikael Koslowski har begärt att Bengt Brehammar ska betala skadestånd till boet med 5 000 kr avseende begravningskostnader plus ränta 6 §

räntelagen från den 20 april 2019 tills betalning sker. Inte heller dödsboet har gjort något anspråk på Mikael Koslowskis i beslag tagna kläder.

BENGT BREHAMMARS INSTÄLLNING

Bengt Brehammar har accepterat att det är han som har dödat Mikael Koslowski. Han har motsatt sig att bli dömd för brott på den grunden att han agerat i nödvärn eftersom han varit utsatt för ett påbörjat angrepp – verkligt eller inbillat – från Mikael Koslowskis sida. Gärningen har inte varit uppenbart oförsvarlig. I vart fall har han svårligen kunnat besinna sig.

Han har motsatt sig att betala skadestånd till målsägandena och till dödsboet. Om han skulle dömas för mord har han dock godtagit de belopp och ränta som Dennis Eskelund och dödsboet begärt såsom i och för sig skäliga. Beträffande Jenny Nyberg har han oaktat utgången i ansvarsdelen motsatt sig att betala skadestånd till henne eftersom han inte anser att det förelegat en sådan koppling mellan henne och Mikael Koslowski att hon är berättigad till skadestånd för sveda och värk. Han har i den delen inte heller godtagit något belopp.

Han har inte haft någon erinran mot åklagarens begäran om förverkande och om att beslaget av bevismaterial ska bestå.

FRIHETSBERÖVANDE

Bengt Brehammar har varit berövad friheten såsom anhållen och häktad på sätt som framgår av bifogat avräkningsunderlag.

UTREDNINGEN

Bengt Brehammar har hörts över åtalet.

Avdelning 1

På åklagarens och målsägandenas begäran har vittnesförhör hållits med följande personer.

- Målsäganden Jenny Nyberg, som bor på och som tillbringat natten till den 7 december 2018 tillsammans med Mikael Koslowski på Kyrkvärdsvägen 26.
- Victor Gricius och Mats Linnerfors som genomförde ett så kallat envarsgripande av Bengt Brehammar i direkt anslutning till händelsen.
- Phanom Lekim, boende på Kyrkvärdsvägen 26, som sprang ut med anledning av händelsen och som försökte rädda Mikael Koslowskis liv i avvaktan på polis och ambulans.
- Said Abdel Halim Hussein Youssef, boende på Kyrkvärdsvägen 30, som sprang ut med anledning av händelsen och som ringde till SOS-alarm.
- Jörgen Olsson, boende på Kyrkvärdsvägen 36 och som sprang ut med anledning av händelsen.
- Bo Eriksson som befann sig i en lägenhet på Kyrkvärdsvägen 29.
- Lena Falk som befann sig i sin lägenhet på Kyrkvärdsvägen 26, nedre botten.
- Anna Djupenström som gick en promenad med sin hund på Kyrkvärdsvägen den aktuella morgonen.
- Poliserna Oskar Lundqvist och David Tegnér.

På Bengt Brehammars begäran har vittnesförhör hållits med följande personer.

- Dennis Ideborn Oldin som bor på Kyrkvärdsvägen 26, i lägenheten ovanför Jenny Nyberg.
- Martin Krantz som bor på Kyrkvärdsvägen 34 och som var bekant med Mikael Koslowski.
- Mikael Melker som är vän till Jenny Nyberg.
- Björn Westerström som tidigare var Mikael Koslowskis chef.

Avdelning 1

Därutöver har utredning lagts fram i form av bland annat protokoll över brottsplatsundersökning och undersökning av Mikael Koslowskis bil, dödsfallsutlåtande och resultat efter rättskemiska undersökningar avseende Mikael Koslowski, rättsintyg, journalanteckningar och resultat efter rättskemiska undersökningar avseende Bengt Brehammar, sakkunnigutlåtanden från Nationellt Forensiskt Centrum (NFC), beslagsprotokoll samt telefon- och GPS-analyser.

Åklagaren har spelat upp två SOS-samtal; ett från Jenny Nyberg och ett från Said Abdel Halim Hussein Youssef.

TINGSRÄTTENS BEDÖMNING

Utgångspunkter för tingsrättens bedömning

Det är åklagaren som har bevisbördan i brottmål. Beviskravet kan formuleras som att det för en fällande dom krävs att domstolen genom den utredning som lagts fram finner att det är ställt utom rimligt tvivel att den tilltalade gjort sig skyldig till just det som lagts denne till last. Beviskravet innebär i praktiken att andra alternativa händelseförlopp än det av åklagaren påstådda kan anses uteslutna; de ska bedömas vara omöjliga eller så osannolika att de inte förtjänar avseende.

Bevisvärderingen ska vara objektivt grundad, utföras strukturerat och redovisas tydligt i domskälen. En metod för bevisvärderingen i brottmål som kommit att få genomslag på senare år (se främst NJA 2015 s. 702) är att domstolen identifierar de faktiska förhållanden (bevisfakta) som talan grundas på. Därefter ska betydelsen av varje bevisfaktum värderas. Till en början kan bevisning som bedöms vara av mindre betydelse läggas åt sidan. Om domstolen kommer fram till att det sammanlagda värdet av den åberopade bevisningen inte är så högt att det räcker för en fällande dom saknar bevisning som har lagts fram mot temat betydelse. En tilltalad ska alltså frikännas redan på den grunden att bevisningen mot denne är

Avdelning 1

otillräcklig. Om bevisningen däremot är så stark att den i sig är tillräcklig för att uppfylla beviskravet, ska den tilltalades egna uppgifter och den bevisning som stödjer denna granskas. Motbevisas det som läggs den tilltalade till last ska åtalet självfallet ogillas. Åtalet ska också ogillas om den tilltalades berättelse och annan bevisning som har lagts fram mot åklagarens bevistema tar sådan kraft från den bevisning som talar för en fällande dom att beviskravet inte längre är uppnått. Innan bevisvärderingen avslutas ska en övergripande och slutlig sammanvägning göras. Då kan det finnas skäl att också beakta sådan bevisning som tidigare lagts åt sidan.

Som framgått ovan är utgångspunkten att en tilltalad inte behöver bevisa något. En tilltalad ska i princip inte heller ha någon nackdel av att ha lämnat uppgifter som visar sig vara felaktiga. Det hänger samman med att han eller hon kan ha skäl att lämna en annan berättelse än den som är sann, även om han eller hon är oskyldig till det som åklagaren påstår.

I likhet med det som gäller om bevisbördan i allmänhet har åklagaren bevisbördan för att nödvärn inte förelegat, liksom att nödvärnsrätten har överskridits. Samma sak gäller frågan om omständigheterna inte har varit sådana att den tilltalade svårligen kunnat besinna sig. Att motbevisa en invändning och nödvärn eller nöd kan vara förenligt med särskilda svårigheter eftersom det är fråga om att bevisa att en viss situation inte har förelegat. Om det inte finns någonting som stöder påståendet om att det har rört sig om en nödvärnssituation kan en invändning ofta lämnas utan avseende. Om förhållandena däremot är sådana att det kan ha rört sig om ett handlande i nöd måste motbevisning föras. Åklagarens uppgift blir då att åberopa bevisning av sådan styrka att invändningen framstår som obefogad. Beviskravet är alltså något lägre än vad som i allmänhet gäller i brottmål (se NJA 2012 s. 45 och NJA 1990 s. 210). Samma beviskrav ställs i förhållande till invändningen att den tilltalade svårligen kunnat besinna sig (NJA 2005 s. 237).

Avdelning 1

I det nu aktuella målet har vittnesförhör genomförts med sammanlagt 14 personer. Av dessa har sex personer bevittnat det avslutande skedet av gärningen. Det har även målsäganden Jenny Nyberg gjort. Övriga vittnen har gjort iakttagelser innan eller efter gärningen eller av Mikael Koslowski i allmänhet. De hördas berättelser är förhållandevis samstämmiga. I många väsentliga avseenden stämmer de dessutom överens med det som Bengt Brehammar har berättat. Berättelserna har därför inte redovisats i domen annat än i de delar de har ett särskilt bevisvärde. Istället ligger de till grund för det som redovisas som bakgrund till händelsen.

Bakgrund

Bengt Brehammar bodde vid tillfället i en tvårumslägenhet på Kyrkvärdsvägen 26 tillsammans med sin mamma. Han disponerade lägenhetens sovrum, medan modern disponerade vardagsrummet. I samma portuppgång bodde Jenny Nyberg i en enrumslägenhet. Mikael Koslowski och Jenny Nyberg hade en relation sedan många år tillbaka och Mikael Koslowski bodde (med ett par avbrott) hemma hos Jenny Nyberg, även om han inte var folkbokförd där. Mikael Koslowski och Jenny Nyberg bråkade mycket. Deras bråk var emellanåt högljudda och uppfattades som störande av flera grannar, däribland Bengt Brehammar. Störningsjouren och polisen kallades till Jenny Nybergs lägenhet vid flera tillfällen, bland annat av grannarna Dennis Ideborn Oldin och Lena Falk.

Sedan år 2014 har Bengt Brehammar enligt egen uppgift känt sig fysiskt och verbalt hotad av Mikael Koslowski. Bengt Brehammar har förklarat att han tror att Mikael Koslowski var arg på honom eftersom denne felaktigt utgick ifrån att det var han som låg bakom samtliga kontakter med störningsjouren och polisen.

Med anledning av de upplevda hoten fäste Bengt Brehammar GPS-sändare på Mikael Koslowskis fordon i syfte att ta reda på var Mikael Koslowski befann sig. Genom att Bengt Brehammar skickade SMS-förfrågningar till GPS-sändarna fick

Avdelning 1

han GPS-sändarens position skickad till sig genom latitud- och longitudkoordinater. Under år 2018 skickade Bengt Brehammar sammanlagt 1 493 sådana SMS-förfrågningar till GPS-sändare på Mikael Koslowskis fordon. Under september månad skickades 326 förfrågningar, under oktober månad skickades 270 förfrågningar och under november månad skickades 205 förfrågningar. Under december månad skickades 38 förfrågningar, varav den sista den 6 december 2018, alltså kvällen innan händelsen, kl. 18:44. GPS-sändaren angav då en position på Kyrkvärdsvägen.

De inblandades rörelser på morgonen den 7 december 2018

Bengt Brehammar har berättat att han lämnade sin bostad tidigt på morgonen i syfte att hugga en julgran. Han var iklädd svarta kläder, handskar, balaklava och en separat huva med snörning som han bar över balaklavan. I sin jackficka hade han en kniv och i sitt bälte hade han fäst en yxa. Det skydd som suttit kring yxans egg hade han tagit av och lagt i jackans innerficka. Någon gång mellan kl. 05.30 och 05.50 observerades Bengt Brehammar av Anna Djupenström utanför huskroppen som inrymmer Kyrkvärdsvägen 24 och 26.

Vid sextiden den aktuella morgonen vaknade Lena Falk och hörde Mikael Koslowskis karaktäristiska steg i trapphuset på Kyrkvärdsvägen 26. Hon visste att det var Mikael Koslowski eftersom han därefter passerade – och spottade – utanför hennes öppna sovrumsfönster. Så gjorde nämligen Mikael Koslowski enligt Lena Falk varje morgon samma tid. Jenny Nyberg har bekräftat att Mikael Koslowski gick till jobbet som vanligt den aktuella morgonen. Att Mikael Koslowski hade tidiga och regelbundna vanor vinner stöd av det som Martin Krantz har berättat. Martin Krantz, som liksom Mikael Koslowski arbetar som hantverkare, har förklarat att han och Mikael Koslowski brukade hälsa på varandra vid parkeringen på Kyrkvärdsvägen samma tid varje morgon. Även Phanom Lekim har uppgett att Mikael Koslowski åkte till sitt arbete samma tid varje morgon; de brukade nämligen

Avdelning 1

småprata med varandra när han passerade hennes balkong – där hon tog en morgoncigarett – på nedre botten på Kyrkvärdsvägen 26.

Närmare om det som orsakade Mikael Koslowskis död

Någon gång efter klockan sex hörde Jenny Nyberg, Phanom Lekim, Mats Linnerfors, Said Abdel Halim Hussein Youssef, Bo Eriksson och Jörgen Olsson att Mikael Koslowski skrek på hjälp. Mikael Koslowski befann sig då på parkeringen på Kyrkvärdsvägen.

Vad gäller den närmare tiden för detta har Victor Gricius berättat att hans väckarklocka ringde kl. 06.00 och att han är säker på att det då var lugnt. Därefter steg Victor Gricius upp och gick ut i köket där han kokade tevatten. Efter en stund – uppskattningsvis några minuter – hörde han att hans fru, som då stod i vardagsrumsfönstret som vetter mot parkeringen, skrek ”han mördar honom”.

Kl. 06.11 inkom det första larmsamtalet in till SOS 112. Det var Jenny Nyberg som ringde. Hon har berättat att hon, innan hon ringde, gick till balkongdörren efter att hon hört Mikael Koslowskis skrik och att hon då såg att Mikael Koslowski och en annan person befann sig på parkeringsplatsen. Ett annat larmsamtal till SOS 112 ringdes av Said Abdel Halim Hussein Youssef kl. 06.14.

Jenny Nyberg, Phanom Lekim, Mats Linnerfors, Victor Gricius, Said Abdel Halim Hussein Youssef, Bo Eriksson och Jörgen Olsson har alla berättat att de sett att en person – som ostridigt är Bengt Brehamar – har slagit Mikael Koslowski upprepade gånger i huvudet med ett tillhygge som visat sig vara en yxa. Tingsrätten återkommer nedan till deras närmare iakttagelser.

Phanom Lekim, Mats Linnerfors, Victor Gricius och Said Abdel Halim Hussein Youssef lämnade sina lägenheter och sprang ut till parkeringen i syfte att ingripa

Avdelning 1

mot det de såg. Av allt att döma var det den omständigheten att Mats Linnerfors och Victor Gricius skrikande rusade mot Bengt Brehammar som föranledde Bengt Brehammar att upphöra med sitt angrepp och fly från platsen.

När Phanom Lekim kom fram till Mikael Koslowski levde han fortfarande, men han blödde ymnigt från huvudet. Phanom Lekim försökte förgäves att stoppa blodflödet med ett antal handdukar som Said Abdel Halim Hussein Youssef tagit från sin lägenhet. Under tiden hann Mats Linnerfors och Victor Gricius upp den flyende Bengt Brehammar och höll fast honom tills polisen Oskar Lundqvist kom och tog över gripandet. I samband med detta slog Victor Gricius Bengt Brehammar ett antal gånger i huvudet med en medhavd batong så att det uppstod sårskador som senare behövde sys.

När polismannen David Tegnér kom till platsen var Mikael Koslowski vid liv, men han avled en kort stund därefter. Hjärtlungräddning påbörjades men avslutades kl. 06.40. Av ett utlåtande från rättsmedicinsk obduktion framgår att Mikael Koslovski dödades genom att han tilldelats 21 yxhugg i huvudet med delvis klyvning av överkäksbenet och skador på skallbenet, vilket fick till följd att han förblödde. Mikael Koslowski hade även så kallade passiva avvärjningsskador på högra underarmen och på båda händerna, bland annat bestående i att högra handens lång-, ring- och lillfinger var i det närmaste avhuggna. Av en rättskemisk undersökning framgår att Mikael Koslowski hade rester av cannabis i sitt blod.

Vittnenas närmare iakttagelser av våldet

Vittnena har allihop beskrivit att de uppfattat Bengt Brehammar som en aktiv och målmedveten angripare av Mikael Koslowski. Som framgått ovan har samtliga vittnen först uppmärksamrats på händelsen genom att de hört Mikael Koslowskis höga rop på hjälp.

Avdelning 1

Av de hörda personerna är Victor Gricius den ende som observerat någon del av händelseförloppet innan Mikael Koslowski hamnade på marken. Victor Gricius har berättat att Bengt Brehammar och Mikael Koslowski stod vända mot varandra på parkeringen när han först såg dem, att Bengt Brehammar höll i – eller stagade upp – Mikael Koslowski med ena handen samtidigt som han slog honom i huvudet med yxan med den andra handen och att Mikael Koslowski var så försvagad att han successivt sjönk ner av slagen innan han till slut föll ihop till marken där han blev liggande. Victor Gricius har uppgett att Bengt Brehammar fortsatte att slå ”som i eufori”.

Mats Linnerfors, Phanom Lekim, Mats Linnerfors, Said Abdel Halim Hussein Youssef, Bo Eriksson och Jörgen Olsson har berättat att de observerade händelseförloppet först sedan Mikael Koslowski låg ner på marken.

Mats Linnerfors och Phanom Lekim har förklarat att de inifrån Phanom Lekims lägenhet såg att Bengt Brehammar stod eller satt över den liggande Mikael Koslowski och högg upprepade gånger med någonting mot Mikael Koslowskis huvud. Said Abdel Halim Hussein Youssef har berättat att han direkt såg att det var en yxa som Bengt Brehammar höll i sin högra hand och som han slog med. Samtliga tre vittnen bedömde läget som så akut att de ungefär samtidigt rusade ut ur sina lägenheter i syfte att avbryta angreppet. Bengt Brehammars slog fortfarande när de kom ut och i det skedet såg även Mats Linnerfors och Phanom Lekim att slagen utdelades med en yxa. Alla tre skrek åt Bengt Brehammar att sluta med sitt angrepp och Said Abdel Halim Hussein Youssef ringde 112, där skriken framgår av inspelningen. Bengt Brehammar fortsatte dock att slå och de hörda har uppgett att alla slag var riktade mot Mikael Koslowskis huvud. Said Abdel Halim Hussein Youssef har uppskattat antalet slag efter att han kom ut till tio eller 15 stycken och att de utdelades rytmiskt och med samma tryck. Said Abdel Halim Hussein Youssef har vidare berättat att Bengt Brehammar i något skede ändrade sin position från Mikael Koslowskis sida till ovanför dennes huvud medan han fortsatte att hugga

Avdelning 1

mot Mikael Koslowskis huvud. Bo Eriksson har angett antalet hugg till ”ett tiotal” och uppgett att han upplevde huggen som långsamma eller utstuderade; kraftfulla men inte frenetiska. Mats Linnerfors har också uppgett att det var fråga om många, kraftfulla hugg och att han vid ett tillfälle såg att yxan tog i asfalten så att det bildades gnistor.

Alla vittnen har uppgett att Mikael Koslowskis skrik på hjälp fortsatte genom hela förloppet, men att de från att ha varit väldigt höga successivt blev svagare till att övergå i ett jämmer.

Victor Gricius, Mats Linnerfors och Phanom Lekim har med säkerhet förklarat att Mikael Koslowski inte gjorde någonting mot Bengt Brehammar och att Mikael Koslowski inte heller kunde freda sig mot slagen. Said Abdel Halim Hussein Youssef har beskrivit det som att Mikael Koslowski var passiv och ”helt slut”.

De som skrek åt Bengt Brehammar att sluta slå har berättat att inget hände och att det var först när Victor Gricius rusade mot Bengt Brehammar med sin batong som Bengt Brehammar avbröt sitt agerande och flydde från platsen. Även Jörgen Olsson och Bo Eriksson noterade Victor Gricius framfart och dess avgörande betydelse för det fortsatta skeendet.

Bengt Brehammars version av det som föregick dödandet av Mikael Koslowski

Bengt Brehammar har berättat att han – istället för att bege sig ut i skogen och hugga en julgran – bestämde sig för att ta en promenad i området den aktuella morgonen. Orsaken till beslutet var att det regnade, vilket bekräftas av ett i målet uppvisat e-postmeddelande från SMHI. Under sin promenad lade han ifrån sig yxan eftersom det var obekvämt att bära den i bältet. Han kontrollerade GPS-sändaren på Mikael Koslowskis bil eftersom han var orolig för att den skulle lossna till följd av

Avdelning 1

regnet innan han hämtade upp yxan igen. Han gick sedan utanför huskroppen som inrymmer Kyrkvärdsvägen 24 och 26 i syfte att gå för att hugga en julgran trots allt.

När han befann sig på den gräsplätt som ligger mellan parkeringen och huskroppen mötte han Mikael Koslowski som kom gåendes från porten mot sin bil som stod parkerad på parkeringsplatsen. Mikael Koslowski kände igen honom dels eftersom han hade balaklavan nerdragen under hakan, dels eftersom husgaveln var upplyst av lampor på fasaden. Mikael Koslowski frågade honom om han skulle ha stryk eller spö och han svarade med att han skulle anmäla Mikael Koslowski och Jenny Nyberg för bidragsbrott. Anledningen till att han sade så var att han ville munhuggas med Mikael Koslowski. Eftersom han var rädd för Mikael Koslowski ville han emellertid inte gå vidare jämsides med Mikael Koslowski, utan bestämde sig istället för att gå förbi denne.

När han passerat Mikael Koslowski kände han att han fick två knivhugg i ryggen. Mikael Koslowski – som hotat honom med kniv förut – slog honom dessutom i bakhuvudet. Han vände sig om och tog upp yxan. Han kände sig trängd där han stod med skogen på ena sidan och en klippa på den andra. Han var orolig för att ramla om han gick åt sidorna, han upplevde att han skulle behöva gå i sicksack om han backade och framför sig, mellan honom och parkeringen, stod Mikael Koslowski, med en kniv i handen. Han gjorde bedömningen att det var bäst att slå ner Mikael Koslowski och sedan rusa förbi honom.

Han slog med yxan och han är säker på att han träffade Mikael Koslowski en eller två gånger på vänstra sidan av huvudet. Han höll i yxan med båda händerna och svingade både horisontellt och vertikalt under ett par minuter. Eftersom han inte såg något blod tänkte han att skyddet på yxan kanske satt på trots att han mindes att han hade tagit av det. Mot den bakgrunden bedömde han att kampen i realiteten stod mellan en vass kniv och en trubbig klubba. Han var väldigt pådrivande och hans hugg och slag med yxan föste Mikael Koslowski – som backade – mot parkeringen.

Avdelning 1

Mikael Koslowski vek sig under slagen och han förstod att det fanns en risk att han skulle döda Mikael Koslowski även om det inte var huvudsyftet med hans agerande. Han kände sig matt på grund av sin egen skada, det flimrade för hans ögon och han var orolig för att tappa medvetandet. Han tänkte därför att det var viktigt att han inte avbröt innan han hade neutraliserat eller oskadliggjort Mikael Koslowski.

När de förflyttat sig ner till parkeringen böjde sig Mikael Koslowski ner. Han tänkte att Mikael Koslowski kanske skulle plocka upp ett vapen och han slog honom hårt i bakhuvudet med yxan, vilket fick till följd att Mikael Koslowski hamnade på magen på marken. Mikael Koslowski rullade runt lite på marken. Han tyckte att det var svårt att träffa Mikael Koslowski från sidan när denne låg ner eftersom yxan inte var så lång; han var tvungen att stå böjd över Mikael Koslowski för att komma åt Mikael Koslowskis huvud med yxan. Av den anledningen flyttade han sig efter ett tag runt Mikael Koslowskis liggande kropp så att han stod ovanför Mikael Koslowskis huvud. Eftersom han fortfarande tänkte att skyddet kanske satt på yxan tog han i allt han hade. Han fortsatte slå, men han hade tunnelseende och svårt att ta in såväl syn- som hörselintryck. Hans uppfattning är dock att varken han själv eller Mikael Koslowki ropade på hjälp.

När Mikael Koslowski försökte resa sig på alla fyra drämde han till hårt med yxan i bakhuvudet på Mikael Koslowski. Först då uppfattade han att det kom massor av blod; ungefär en halvmeter i diameter. Hans tunnelseende avtog och han såg att det stod folk omkring honom och att de skrek. Han förstod att situationen skulle uppfattas som att han var angriparen, vilket föranledde honom att fly från platsen. Han hann bara ta sig en kort bit över parkeringens inhägnad innan han hamnade på marken. Det svartnade för hans ögon. Två personer satte sig på hans rygg och någon slog honom i bakhuvudet med något slags tillhygge. Strax därefter kom polisen och han greps.

Har åklagaren lagt fram sådan bevisning att Bengt Brehammars invändning om nödvärnsrätt framstår som obefogad?

När Bengt Brehammar greps hade han två sårskador i ryggen, på högra skulderbladsregionen, som punkterat hans högra lunga. Av ett rättsintyg framgår att skadorna är väl förenliga med Bengt Brehammars uppgifter att han blivit huggen i ryggen med en kniv. En undersökning av de kläder Bengt Brehammar bar när han greps visar att hans jacka hade tre genomgående skador i bakstycket och en genomgående skada i vänster ärm på jackan samt flera rispor i yttertyget på bakstycket och på ärmarna. NFC har bedömt att resultaten av en undersökning talar extremt starkt för (*Grad +4*) att skadorna åstadkommits med eggvasst föremål. Att Mikael Koslowski bar kniv i sina arbetsbyxor framgår av bl.a. Martin Krantz uppgifter och en kniv som tillhört Mikael Koslowski påträffades på parkeringen i närheten av Mikael Koslowskis döda kropp. Sammantaget ger utredningen i dessa delar ger stöd för slutsatsen att Mikael Koslowski verkligen huggit Bengt Brehammar i ryggen med en kniv.

En rätt till nödvärn för Bengt Brehammar förutsätter emellertid att det inte framstår som obefogat att utgå ifrån att det var Mikael Koslowski som först angrep Bengt Brehammar.

Utredningen talar med styrka för att Bengt Brehammar planerat att angripa Mikael Koslowski med våld den aktuella morgonen. Det är uppenbart att Bengt Brehammar väl kände till Mikael Koslowskis morgonrutiner och att han – eftersom han skickat en förfrågan till GPS-sändaren på Mikael Koslowskis fordon kvällen innan – var väl medveten om att han skulle stöta ihop med Mikael Koslowski utanför huset på Kyrkvårdsvägen den aktuella morgonen. Flera vittnen – Mats Linnerfors, Victor Gricius och Phanom Lekin – har berättat att Bengt Brehammar var maskerad så att bara ögonen syntes. Victor Gricius, som var den som tog av maskeringen, har förklarat att han den avtagbara luvan/huvan satt uppdragen över balaklavan och så hårt åtsnörd över ansiktet att den var svår att få av. Han och Mats Linnerfors

Avdelning 1

behövde därför hjälpas åt för att få av maskeringen och frilägga, eller ”packa upp” Bengt Brehammars ansikte. Att Bengt Brehammars maskering var hårt åtsnörd och ordnad i två lager på det sätt som Victor Gricius beskriver talar för att Bengt Brehammars ansikte var dolt redan när han mötte Mikael Koslowski; det framstår inte som sannolikt att balaklavan skulle ha glidit upp under den hårt snörda huvan under det tumult som följde. Vidare bar Bengt Brehammar en yxa som han förvarade – utan skydd – lätt tillgänglig i sitt bälte vilket talar för att den var avsedd att användas. Risporra på Bengt Brehammars jacka talar vidare i någon mån emot att Mikael Koslowski skulle ha utdelat två riktade hugg med kniven på det sätt Bengt Brehammar beskriver. Rispornas utseende och spridda placering på jackans ryggparti och ärm ger snarare intryck av att vara resultat av flera, minde välriktade, hugg med kniven i syfte att försvara sig mot ett angrepp.

Det anförda talar för att det var Bengt Brehammar som angrep Mikael Koslowski och inte tvärtom och att det i sin tur var Mikael Koslowski som försvarade sig mot Bengt Brehammars attack med yxan. Å andra sidan finns det inte några vittnen som har sett det inledande händelseförloppet och vars uppgifter motbevisar Bengt Brehammars version, eller ens får den att framstå som obefogad. Inte heller talar den tekniska bevisningen i någon bestämd riktning.

Vid en samlad bedömning, och med beaktande av den allmänna principen i brottmål att hellre fria än fälla, kommer tingsrätten till slutsatsen att Bengt Brehammars uppgifter får godtas i denna del. Det betyder i sin tur att den fortsatta bedömningen tar sin utgångspunkt i att det var Mikael Koslowski som utlöste våldet genom att hugga Bengt Brehammar i ryggen med en kniv. Från denna utgångspunkt har Bengt Brehammar haft rätt att – inom de ramar som bestämmelsen om nödvärn ger – tillgripa våld för att försvara sig mot Mikael Koslowskis angrepp.

Har Bengt Brehammars nödvärnsrätt medfört att gärningen ska vara ansvarsfri?

Det våld som Mikael Koslowski riktade mot Bengt Brehammar bestod av knivhugg mot Bengt Brehammars bröstorg. Två knivhugg trängde in i Bengt Brehammars bröstorg och punkterade hans lunga. Enligt rättsintyget var stickskadorna livshotande eftersom de medfört att blod och luft trängt in i lungsäcken.

Tingsrätten anser att angreppet mot Bengt Brehammar i och för sig var så livsfarligt att det berättigade honom att i sin tur tillgripa livsfarligt våld för att avvärja angreppet. Sett enbart utifrån kravet att det inte får föreligga ett missförhållande mellan nödvärnshandlingen och den skada som hotat genom angreppet kan Bengt Brehammars gärning – att tillgripa dödligt våld – inte anses uppenbart oförsvarlig. Frågan är istället om det våld Bengt Brehammar använt mot Mikael Koslowski klart avvikit från det som behövts för att avvärja angreppet. Hade Mikael Koslowskis angrepp kunnat avvärjas på något annat sätt än genom det våld som Bengt Brehammar använt kan gärningen – trots att något uppenbart missförhållande inte förelagat mellan våldet och det hotade intresset – vara att bedöma som uppenbart oförsvarlig. I detta avseende måste det vid användande av dödligt våld ställas höga krav på att något alternativ för att avvärja angreppet inte har förelagat (se NJA 2005 s. 237).

Vid bedömningen av hur trängd Bengt Brehammars situation var måste förhållandena på platsen beaktas, inbegripet möjligheterna att bege sig därifrån och att kalla på hjälp, och hans möjligheter att använda mindre grovt våld, kanske riktat mot mindre vitala delar av Mikael Koslowskis kropp beaktas. Prövningen av om det kunnat krävas av Bengt Brehammar att han skulle ha handlat på annat sätt än han gjorde för att avvärja angreppet bör enligt Högsta domstolen ske utifrån objektiva utgångspunkter (NJA 2005 s. 237).

Avdelning 1

Den åtalade gärningen ägde rum tidigt på morgonen i ett bostadsområde där många människor i och för sig var vakna, men uppehöll sig inne i sina lägenheter. Bengt Brehammar har uppgett att han kände sig trängd och att han bedömde att han inte hade någon bra flyktväg eftersom han hade skogen på ena sidan och en bergknalle på den andra. Av de kartbilder och fotografier över platsen som visats upp framgår emellertid att platsen var förhållandevis öppen och att Bengt Brehammar måste ha haft goda möjligheter att ta sig från platsen. Han borde också ha kunnat räkna med att det fanns hjälp att få från de boende på Kyrkvärdsvägen. Bengt Brehammars egna uppgifter om hur Mikael Koslowski befann sig i förhållande till honom och hans överväganden innan han högg mot Mikael Koslowski talar emot att Bengt Brehammar befann sig i ett sådant underläge att det var nödvändigt för honom att slå Mikael Koslowski i huvudet med yxan. Bengt Brehammar har till exempel inte anfört att han uppfattat att Mikael Koslowski fortsatte att angripa honom med kniven. Vid en samlad bedömning kommer tingsrätten fram till att det funnits alternativa handlingssätt för Bengt Brehammar redan när det första slaget utdelades med yxan och dessa alternativ har varit av sådant slag att de även för en person i Bengt Brehammars ålder och utan särskild erfarenhet av en liknande situation måste krävas att han valt att göra någonting annat än att slå Mikael Koslowski i huvudet med yxan. Hans angrepp på Mikael Koslowski har därför – redan när det första slaget utdelades – varit uppenbart oförsvarligt.

Nästa fråga blir då om – som Bengt Brehammar påstått – omständigheterna varit sådana att han svårligen kunde besinna sig. Vid den bedömningen ska beaktas dels farans art och den tid som stått till förfogande för övervägande, dels den angripnes individuella egenskaper. Om det är fråga om en person med nervös eller ängslig läggning, kan man inte begära lika mycket av honom som av en mera stabil person (se Bäcklund m.fl., Brottsbalken m.m. Publicerad i Zeteo 2019-04-17).

Som framgått ovan anser tingsrätten att utredningen ger stöd för slutsatsen att Bengt Brehammars verkliga avsikt den aktuella morgonen inte var att hugga en julgran,

Avdelning 1

utan att söka något slags konfrontation med Mikael Koslowski. Bengt Brehammar har berättat att han sedan flera år känt sig hotad av, och fysiskt hotats av, Mikael Koslowski. Bengt Brehammar bör därför inte ha varit helt oförberedd på att han skulle kunna komma att mötas av våld från Mikael Koslowski. Den omständigheten att han hade yxan – med skyddet avtaget – lätt tillgänglig talar för att han förberett sig på handgripligheter. Händelseförloppet har inte varit kortvarigt. Bengt Brehammar har utförligt berättat vilka överväganden han gjorde och att han redan från att det första hugget utdelades tittade på Mikael Koslowski och reflekterade över i vilken utsträckning hugget fått av honom önskad effekt; nämligen att oskadliggöra eller ”neutralisera” Mikael Koslowski. Det framstår som uppenbart att Bengt Brehammar haft tidsutrymme för – och också gjort – flera överväganden. Det som har framkommit under den rättspsykiatriska undersökning som har gjorts beträffande Bengt Brehammar ger inte stöd för slutsatsen att Bengt Brehammars individuella egenskaper i allmänhet eller hans sinnestillstånd vid tillfället kan antas ha haft inverkan på hans möjligheter att besinna sig. De personer som har bevittnat dödandet av Mikael Koslowski har vidare beskrivit Bengt Brehammars våldsanvändning som kontrollerad, målmedveten och helt koncentrerad till Mikael Koslowskis huvud. Mot den bakgrunden kan inte Bengt Brehammar gå fri från ansvar på grund av att han svårligen kunnat besinna sig.

Rubricering

Det omfattande våld som Bengt Brehammar riktade mot Mikael Koslowski var sådant att det tveklöst har framstått som oundvikligt att Mikael Koslowski skulle avlida. Bengt Brehammar har själv berättat att han insåg att Mikael Koslowski skulle kunna dö. Även om det av utredningen framgår att Bengt Brehammar till följd av en allvarlig psykisk störning har haft en nedsatt insikt i gärningarnas innebörd samt en nedsatt förmåga att anpassa sitt handlande efter en sådan insikt anser tingsrätten att det är utrett att han varit medveten om sitt handlande och på ett rationellt sätt kunnat redogöra för orsaken till detta och de överväganden han gjort

Avdelning 1

på ett sådant sätt att han i rättslig mening haft uppsåt till gärningarna. Bengt Brehammar ska därför dömas för att han uppsåtligen har berövat Mikael Koslowski livet.

Eftersom Bengt Brehammar har gjort sig skyldig till uppsåtligt dödande är utgångspunkten att han ska dömas för mord. För att gärningen ska vara att bedöma som dråp krävs att brottet är att anse som mindre grovt. Det krävs i så fall att omständigheterna sammantagna är sådana att de framstår som klart förmildrande (jfr NJA 2013 s. 376). Några sådana klart förmildrande omständigheter föreligger inte i Bengt Brehammars fall. Han ska därför dömas för mord.

PÅFÖLJD

Straffvärde

Genom successiva ändringar har under senare år straffskärpningar föreskrivits i brottsbalken. Den 1 juli 2009 skärptes straffskalan för mord till att omfatta tio till 18 år eller livstid (se prop. 2008/09:118). En reform avseende skärpta straff för allvarliga våldsbrott infördes den 1 juli 2010. Vid bedömningen av en gärnings straffvärde ska efter lagändringen särskilt beaktas om gärningen inneburit ett allvarligt angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet till person (se bestämmelsen i 29 kap. 1 § brottsbalken). År 2014 ändrades bestämmelsen om mord på så sätt att det i straffskalan för mord lades till att straffet för fullbordat mord är fängelse på livstid "om omständigheterna är försvårande". Syftet med ändringen var ännu en straffskärpning, nämligen att livstidsstraffet skulle kunna användas i betydligt större utsträckning och utgöra ett normalstraff i den bemärkelsen att det förutsågs dömas ut i en majoritet av fallen (se prop. 2013/14:194).

Utgångspunkten är att straffet för mord ska bestämmas till fängelse i 14 år (jfr NJA 2013 s. 376 och NJA 2016 s. 3).

Avdelning 1

Vid bedömningen av straffvärdet av ett brott ska enligt 29 kap. 1 § andra stycket brottsbalken beaktas den skada, kränkning eller fara som gärningen inneburit, vad den tilltalade insett eller borde ha insett om detta samt de avsikter eller motiv han eller hon har haft. Som anförts ovan ska det särskilt beaktas om gärningen har inneburit ett allvarligt angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet till person. Försvårande och förmildrande omständigheter som avses i 29 kap. 2 och 3 §§ brottsbalken ska beaktas samt övriga relevanta omständigheter för straffmätningen enligt 4 och 5 §§ samma kapitel. Domstolen ska göra en helhetsbedömning av samtliga omständigheter i det enskilda fallet och också beakta att dessa kan föreligga i olika grad.

Omständigheter som talar i skärpande riktning är att det har varit fråga om ett i någon mån mån planerat och långvarigt angrepp under vilket Bengt Brehammar haft möjlighet att besinna sig. Av de inspelade larmsamtalen och av vittnenas uppgifter framgår också att Mikael Koslowski upplevt stark dödsångest under den tid angreppet pågick och under den tid det sedan tog innan han förblödde. I mildrande riktning talar den omständigheten att Bengt Brehammar strax innan angreppet knivhuggits i ryggen av Mikael Koslowski och att han måste ha varit påverkad av sin punkterade lunga. Vid en sammanvägning av det anförda anser tingsrätten emellertid att omständigheterna inte är tillräckligt starka för att höja eller sänka straffvärdet i förhållande till utgångspunkten 14 års fängelse.

Påföljdsval

Vid den rättspsykiatriska undersökningen har gjorts bedömningen att Bengt Brehammar lider av en allvarlig psykisk störning, att han även gjorde det vid tillfället för de åtalade gärningarna, att han till följd av sitt psykiska tillstånd och personliga förhållanden i övrigt har behov av psykiatrisk vård som är förenad med frihetsberövande och annat tvång samt att det därmed finns medicinska

Avdelning 1

förutsättningar att överlämna Bengt Brehammar till rättspsykiatrisk vård enligt 31 kap. 3 § brottsbalken. I utlåtandet anges också att det till följd av den allvarliga psykiska störningen finns en risk för återfall i brottslighet av allvarligt slag.

Tingsrätten ansluter sig till de bedömningar som redovisas i det rättspsykiatriska utlåtandet och anser att det finns förutsättningar för att överlämna Bengt Brehammar till rättspsykiatrisk vård och att det är den påföljden som ska väljas.

Den rättspsykiatriska vården ska med hänsyn till återfallsrisken förenas med särskild utskrivningsprövning.

HÄKTNING

Mot bakgrund av gärningens straffvärde och med hänsyn till att det inte är uppenbart att skäl för häktning saknas ska Bengt Brehammar vara kvar i häkte till dess domen inte längre får överklagas.

SKADESTÅND

Eftersom Bengt Brehammar döms för att uppsåtligen ha dödat Mikael Koslowski är han skadeståndsskyldig enligt 5 kap 1 och 2 §§ skadeståndslagen. Bengt Brehammar har i händelse av fällande dom accepterat att utge ersättning till dödsboet för begravningskostnader med begärt belopp plus ränta och till Dennis Eskelund med begärt belopp plus ränta.

När det gäller Jenny Nybergs skadeståndsyrkande har Bengt Brehammar bestritt att hon på det sätt som följer av bestämmelsen i 5 kap. 2 § första stycket 3 skadeståndslagen stod Mikael Koslowski särskilt nära. Han har beträffande psykiska besvär inte accepterat något belopp som i och för sig rimligt.

Avdelning 1

Jenny Nyberg har uppgett följande beträffande sin relation till Mikael Koslowski. Hon och Mikael Koslowski träffades och blev ett par för åtta år sedan. Även om relationen emellanåt präglats av våld och missbruk har de alltid fortsatt att vara ett par. Mikael Koslowski har, med två korta avbrott, de senaste åren bott tillsammans med henne på Kyrkvärdsvägen.

Tingsrätten anser att det som Jenny Nyberg berättat – och som får stöd av Phanom Lekims, Lena Falks, Dennis Ideborn Oldins och Martin Krantzs uppgifter – ger stöd för slutsatsen att hon och Mikael Koslowski var medlemmar i samma etablerade hushållsgemenskap. Situationen dem emellan är alltså den som bestämmelsen i 5 kap. 2 § första stycket 3 tar sikte på (se prop. 2000/01:68 s. 72). Jenny Nybergs begäran för sveda och värk avseende psykiska besvär ryms inom det schablonbelopp vid uppsåtligt dödande som, även utan läkarintyg eller liknande utredning, bör utgå till nära anhöriga enligt HD:s uttalande i rättsfallet NJA 2004 s. 26. Några omständigheter som ger anledning att i detta fall bestämma ersättningen till ett annat belopp har inte framkommit. Jenny Nybergs skadestångsbegäran ska därmed vinna bifall.

ÖVRIGA FRÅGOR

Eftersom Bengt Brehammar döms för brott med fängelse i straffskalan ska han betala en avgift om 800 kr till Brottsofferfonden.

Vad den offentliga försvararen och målsägandebiträderna har begärt i ersättning är rimligt. Med hänsyn till Bengt Brehammars personliga förhållanden och den påföljd som nu väljs ska kostnaden för försvaret och målsägandebiträderna stanna på staten.

Sekretess ska fortfarande gälla för de uppgifter beträffande Bengt Brehammars personliga omständigheter, läkarintyget enligt 7 § lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål m.m. och i det rättspsykiatriska utlåtandet, som tagits

Avdelning 1

upp inom stängda dörrar. Detsamma gäller de fotografier av Mikael Koslowskis döda kropp som visats upp inom stängda dörrar.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 1](#) (TR-01)

Överklagande adresseras till Svea hovrätt men ges in till tingsrätten senast den 3 juli 2019.

Elin Carbell Brunner

I avgörandet har nämnd deltagit. Rätten är enig.

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19780824-0332	Datum för dom/beslut 2019-06-12
Efternamn Brehammar	Förnamn Bengt

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet
(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2018-12-07	

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Namnförtydligande

Postadress

141 84 Huddinge

Besöksadress

Björnkullavägen 5 A

Telefon

08-561 660 10

Telefax

E-post: sodertorns.tingsratt.avdelning1@dom.se
www.sodertornstingsratt.domstol.se

Expeditionstid

måndag - fredag
08:30-16:00

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 07
071427

AVRÄKNINGSUNDERLAG
2019-08-26
Stockholm

Aktbilaga 41
Mål nr B 7509-19

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19780824-0332	Datum för dom/beslut 2019-08-26
Efternamn Brehammar	Förnamn Bengt

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet
(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2018-12-07	

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska i vissa fall tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 och 27 § förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

.....
Christer Lundh

Dok.Id 1523559

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 670 50 E-post: svea.hovratt@dom.se Webb: www.svea.se	08-561 670 59	måndag–fredag 09:00–16:30

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se